

**Нақши Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам
Эмомалӣ Раҳмон дар таҳқиқи сабабҳои динию - сиёсии
ифротгарӣ**

Маҳмадизода Н.Д. – доктори илмҳои фалсафа, профессори
кафедраи онтология ва назарияи маърифати Донишгоҳи миллии
Тоҷикистон.

Ифротгарӣ яке душвориҳои хатароварӣ ҷомеаи ҷаҳонӣ дар асри
XXI мебошад. Ҳодисаҳои охири ҷаҳон далели он аст, ки ҷомеаи ҷаҳон
мубориза ба ин вабои асри XXI муттаҳид шавем ва ман фикр
мекунам, ки дар масъала суҳанрониҳо, баромад, мусоҳибаҳо ва
китобҳои ҷаноби олии президенти Тоҷикистон азизи мо метавонад
қутбномаи амалиёти мо бошад.

Ҷаноби оли дар китоби илмиашон «Имоми аъзам: рӯзгор, осор ва
афкор» таърихи пайдоиши аввалин равиву ҷараёнҳои ифротиро
таҳқиқ карда қайд менамояд, ки Хориҷиҳо аз калимаи *арабии*. *خوارج*
[хавориҷ](тарккардагон) дар таърихи Ислом аввалин равияи динию
экстремистие мебошад, ки аз қанноти мусулмонҳои аҳли суннат ҷудо
шуда амалҳои ифротиро пеша менамоянд. Ин равия ифротӣ баъди
ҷанги Сифин соли 657 байни Али ибни Абутолиб ва Муовия ҳамчун
нишон эътироз бар зиддии амалҳои Али ҷудо мешаванд.[4] Аввалин
Хориҷиҳо аз 12 ҳазор иборат буда дар шаҳри Басра маскун мешаванд

ва ончо ба шахрҳои аҳолинишин амалҳои экстремистию террористӣ анҷом медиҳанд. Аз дасти хориҷӣҳо бисёр аҳоли бегуноҳ ба ҳолат мерасанд. Ҷи тавре, ки дар китоби ҷаноби олий қайд мегардад худӣ Али ҳам аз дасти як фиристодаи хориҷӣҳо дар вақти намоз ба қатл расонида мешавад.

Таърихи ҳар як халқу миллат ҳама вақт ба оянда нигаронида шудааст. Таърихи навини Тоҷикистон гувоҳӣ медиҳад равияҳои динӣ – экстремистӣ аз нақшаҳои худ даст намекашанд ва барои амали шудани амалҳои нопоки худ аз ҳар роҳу восита истифода менамоянд. Равияҳои гуногунӣ ифротӣ ба монандӣ «Салафия», «Ҳизб-ут-таҳрир», «Ансоруллоҳ» ва ғайраҳо солҳои охир баъди истиқолият ба даст овардани Тоҷикистон фаъолияти худро густурда карда бо роҳи амалҳои экстремистию – террористӣ дар фикри таъғир додани ҳокимияти конституционӣ ҳастанд. Барои пайравони ин равияҳои ифротӣ мафҳуми худшиносӣ, миллат, ватан ва сулҳу осоиштагӣ арзиши надоранд таасуби динӣ ҳирси ҳокимияту мол онҳоро бегона кардааст. Равияҳои ифротӣ асосан аз тарафӣ як қатор кишварҳои арабии Шарқи наздик маблағгузорӣ мешаванд ва ҳадафӣ ниҳой онҳо ба фазои таъсири геополитикӣ худ табдил додани Тоҷикистон мебошанд. Ин таъсиргузорӣ пеш аз ҳама ба воситаи фишангҳои мазҳабӣ амалӣ карда мешаванд. Масалан идеологҳои равияи ифротии салафия бо воситаи хоҷагонӣ хориҷӣ кушиш ба харҷ дода истодаанд, ки фазои мазҳабӣ ва вазъиятӣ динии Тоҷикистонро вайрон карда нуфузи мазҳабӣ таҳамулпазирӣ Ҳанафияро коста гардонида ва дар ҷой он ақидаҳои ифротию радикалии худро бунёд карданианд.

Масъалаи таъсири берунаи хоҷагонӣ хориҷӣ ва ривочи равияҳои ифротию террористиро ҷанобӣ оӣ дар Паёмиҳои анъанавии ҳарсолааш ба Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон гузошта сабаби паҳншавииин зухурот ва роҳи пешгирии ва мубориза бар зидди ин равияҳои ифротиро нишон медиҳад.

Ҷанобӣ оӣ президентӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон Эмомали Раҳмон 22 – апрели соли 2002 дар паёмаш ба Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон масъалаи зухуротҳои хатарзоӣ ҷаҳонӣ муосирро таҳлил намуда қайд намуданд, ки хатари афзудани муноқишаҳои минтақавӣ дар заминаи ихтилофоти динию мазҳабӣ, зиддиятҳои қавмию наҷодӣ, тамоюлҳои идеологӣ, талошҳои ошқору ниҳон барои ба даст овардани захираҳои сӯзишворию ашёи хом, тақсимои нави бозори ҷаҳонӣ ва ғайра мебошад, ки дар натиҷаи бархӯрди манфиатҳои давлатҳои гуногун дар ғӯшаҳои мухталифи сайёра аланга мегирад. Ин ояндабиниҳо 14 сол пеш гуфта шуда буданд ва дар мисоли воқеаҳои Шарқи наздик амали шудани ин пешгӯиҳоро равшан дида истодаем. Бархурди манфиатҳои геополитики абарқудратҳои ҷаҳон меросхурони тамаддунӣ бузургӣ Бобулистон Сурия ва Ироқро ба харбазор табдил дода аҳоли ин давлатҳои мутамадинро ба хуну оташ гирифта кардаанд. Аҳолии ин кишварҳо бо азобу уқубатҳои сангин гирифта шуда ватанашонро тарк намудаанд ва сарсонӣ саргардон дастнигарӣ давлатҳои дигар шудаанд. Ба иқтисодиёти ин кишварҳои миллиардҳо доллар зарари моддӣ расонида шудааст. Тақсимнамоӣ наҷодӣ, мазҳабӣ ва миллӣ ба яроқи санҷидашудаи бархурдаҳои геополитикӣ табдил ёфтаанд. Равияҳои ифротӣ ба монандӣ ДОИШ,

Ҷабҳат-ат-нусра бо идеологияи салафӣ таасубгаро ва бо маблағгӯзори як қатор кишварҳои сарватмандӣ Араб, Халиҷи Форс ва кишварҳои он тарафӣ Уқёнус пайдо шуда ба бозичаи дасти онҳо табдил ёфтаанд. Ин равияҳои ифротӣ одамкушӣ, сарбурӣ ваз инда оташ занданӣ одамонро бо аҳкомҳои динӣ мубинӣ Ислом асоснок намуда номи динӣ исломро дар чашми ҷомеаи ҷаҳонӣ бад менамоянд. Вобаста ба ин масъала ҷанобӣ Олӣ кайд менамоянд, ки мавқеи устувори минтақавӣ ва умумиҷаҳонӣ пайдо кардани терроризми байналхалқӣ, экстремизм ҳамчунин паҳншавии ғояҳои зӯроварӣ, тарғиботи зараровари мазҳабию идеологӣ ва ба воситаҳои иттилооти омма роҳ ёфтани онҳо мебошад. Ҷаҳонگیرӣ ва кишваркушоиҳои имрӯза либоси басо рангоранг доранд. Ҳадаф ва ғаразҳои аслии сиёсӣю иқтисодӣ аз назарҳо пинҳон мемонанду хусуматҳои қавмию этникӣ, низоъҳои идеологияю динӣ ва дигар сабабу баҳонаҳо ба навбати аввал мебароянд. Дар натиҷаи таҳрики устокоронаи сиёсӣю иқтисодӣ ва идеологӣ давлатҳои хурду бузург дар қитъаҳои Осиё, Африқо ва Аврупо ба доираи бозиҳои ғаразноки давлатҳои манфиатдор қашида мешаванд ва таҳти таъсири онҳо раванди мӯътадили ҳаёт дар сарзаминҳои гуногуни ҷаҳон ва саросари сайёра халалдор мегардад[2].

Мутаасифона дар воқеъаҳои Сурия як қатор шахравандони гумроҳи Тоҷикистон низ иштирок менамоянд ва бо ин амалашон номи ватан, падару модар ва оилаҳои худро доғдор менамоянд. Таҳлилҳо нишон медиҳанд, ки аксари шахравандони Тоҷикистон зери тарғиби идеологии афсункоронаи гурӯҳҳои ифротӣ афтада ба

воситаи фиребу найранг ба ин ҳодисаҳои нангин худро ҳамроҳ кардаанд. Онҳо моҳият ва аслии инсонии худро гум карда аз номи дини Ислом ба кушторҳо ва ғоратгариҳои аҳоли дастзадаанд. Қалби ҷавонони мо ба воқеаҳои Сурия ва бо ном ҷиҳод ҷомеаи мутамаддини моро ба ташвиш андохтааст ва Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон Қанобӣ оӣ Эмомалӣ Раҳмон инчунин ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ба зидди ин зухуроти номатлуб ҷангӣ қотеъона бурда истодаанд ва ба воситаи ВАО, ситемаи Маориф ҷавоноро ба худшиносӣ ватанпарвари ҷалб намуда онҳоро аз роҳи хатто интихобкардашон гардонида истодаанд.

Қаноби оӣ пешвои миллат Эмомалӣ Раҳмон дар баромадашон вобаста ба ҷашни 18 – умин солгарди ваҳдати миллӣ воқеаҳои охири ҷаҳонро таҳлил карда қайд намуданд, ки «Имрӯз ифротгароӣ ё худ экстремизми динӣ беш аз пеш хусусияти фаромилӣ ва глобалӣ касб мекунад...

Афзоиши нуфузи ниҳоди террористии ба ном Давлати исломӣ дар Сурия ва Ироқ, аз ҷониби ҷангҷӯёни он кӯшиши зери тасарруф гирифтани минтақаҳои нав ба нави ин кишварҳо, куштори бераҳмонаи ҳазорон нафар мардуми мусулмон ва аз байн бурдани мероси фарҳангӣ, инчунин вусъат гирифтани ғояҳои тундгароӣ дар баъзе давлатҳои ҳамсоя, аз ҷумла Афғонистон омилҳои асосӣ ва нигаронкунандаи вазъияти имрӯза ба ҳисоб мераванд.

Дар ин раванд, яке аз масъалаҳои муҳимму арзишманд аз он иборат аст, ки мо бояд ҳамеша ҳушёру зирак бошем, ба ҳар гуна дасисаву фиреби доираҳои манфиатҳои бегона фирефта нагардем,

мардумро муттаҳид ва суботи сиёсиро боз ҳам устувор гардонем. Зеро аз таъсири манфии ҳодисаву таҳаввулоти охир, ки дар онҳо намояндагони даҳҳо кишварҳои дунё иштирок доранд, ягон мамлакат, аз ҷумла Тоҷикистони мо низ эмин буда наметавонад.

Аз ин лиҳоз, ҳарчи бештар таҳким бахшидани ваҳдати миллий ва муътадил нигоҳ доштани фазои сиёсиву мафкуравии ҷомеа барои давлатдории тоҷикон нақши аввалиндараҷа ва ҳатто сарнавиштсоз пайдо кардааст.

Албатта ифротгароӣю терроризм ҳам сабабҳои пайдоиши худро доранд ва паёмҳои ҷанобӣ олий сабабҳои ривоч ёфтани ифротгароии динӣ ва терроризмро чи дар миқёси ҷаҳон ва чи дар сатҳи Тоҷикистон таҳлил дақиқ иҷтимоӣ – фалсафӣ карда паймадҳои иҷтимоӣю – сиёсии ин зухуротҳои номатлубро нисбати Тоҷикистон нишон додаанд. Бояд қайд кард, ки яке аз сабабҳои пайдоиш ва ривочи ифротгароӣ ва терроризм пеш аз ҳама ақибмонии иқтисодӣ ва қашшоқӣ сартосарӣ махсусан дар байни ҷавонон мебошад. Мутахассисон қайд менамоянд, ки 80% боигарии ҷаҳон дар дасти кишварҳои Ғарб қарор дорад ва боиси инкишофи номутаносибӣ кишварҳои Шарқи ва махсусан кишварҳои мусулмонӣ гаштааст. Бояд қайд кард, ки байни экстремизм ва қашшоқи воқеъан алоқамандӣ вучуд дорад, лекин ин алоқамандии рост набуда, балки ғайримустақим аст. Инсонӣ камбизоат ба хона, хӯрок ва либос ниёз дошта роҳи экстремизм ва терроризмро бо ду сабаб интиҳоб менамояд. Яқум барои он ки дар шароити бекорӣю оммавӣ ва давом доштани бӯҳрони иқтисодӣ дуру дароз дар кишвар манбаи қонуни ва

устуворӣ даромадро ёфта наметавонад. Чунин ҳолат хоси кишварҳои аз нигоҳи иқтисодӣ ақибмонда мебошад. Дуюм, ҷойҳои кори холи вучуд доранд, лекин бо сабабе, ки ҷавонон савод, таҳасус ва таҷрибаи кофӣи кори надоранд, наметавонанд, ки ба ягон кори мувофиқ машғул шаванд ва ба ҳамин хотир онҳо гунаҳгоронро аз берун ҷустуҷӯ менамоянд. Баъдан онҳо гунаҳгоронӣ бадбахтиашонро дар ақалиятҳои миллӣ, муҳочиронӣ меҳнатӣ ва гурезаҳое, ки дар он Давлат маскун шудаанд меёбанд. Нисбати онҳо таҷовуз, куштор ва шаклҳои гуногунӣ пастзании ҳисси миллию шахсӣ раво дида мешавад. Бояд қайд кард, ки дар ин раванҷҳо ҳисси миллатгароии вайронкунанда нақши муҳим мебозанд [3].

Ин омили қашоқии сартосарӣ яке аз сабабҳои муҳими ифротгароӣ ва терроризм дар кишварҳои мусулмонӣ Шарқи Наздик ва як қатор кишварҳои Африқо гаштаанд. Вобаста ба ин масъала ҷанобӣ оӣ иброз мекунанд, ки воқеан, бартариятҳои азими технологӣ ба кишварҳои Ғарб имконият медиҳанд, ки ба мамлакатҳои боқимондаи дунё таъсири худро расонида тавонанд. Ваҳтҳои охир расонаҳои хабарӣ иборати "миллиарди тиллоӣ"-ро истифода мебаранд. Ин ишора ба сатҳи баланди зиндагии мардуми Ғарб аст. Ҳоло амалан панҷяки инсоният 80 фоизи сарвати ҷаҳонро соҳибӣ мекунад. Агар дар охири асри XIX бойтарин давлати дунё аз рӯйи даромад ба ҳар сари аҳолии аз давлатҳои қафомонда нӯҳ маротиба афзалият дошта бошад, пас имрӯз ин таносуб сад бар якро ташкил медиҳад. Ба иборати дигар, танҳо 20 фоизи аҳолии кураи замин ба гурӯҳҳои доро мансуб ҳастанд ва ин фарқият дар миёни кишварҳои

пешрафтаю қафомонда босуръат меафзояд. Мутаассифона, чунин қитъаи бузург мисли Осиё маскани аз се ду қисми мардуми камбизоати ҷаҳон аст. Дар замоне, ки давлатҳои мутамаддин дар тараққиёти худ ба авҷи само мерасанд, бисёр кишварҳои Шарқ пой дар гил мемонанду барои ҳам чоҳ мекананд.... Зеро маҳз нодорию қашшоқӣ, ки маъмулан ҳамроҳи доимии ҷаҳолат мебошанд, барои пайдоиш ва густариши терроризм ва экстремизм заминаи мусоид ба вучуд меоранд. Ин ҳам маълум аст, ки ҷаҳолат ва ифротгароӣ дар тӯли даҳсолаҳо аз ҷониби гурӯҳҳои муайяни манфиатдор дастгирӣ меёбанд. Ин падидаи хатарнок аст ва оқибати бисёр нгувор дорад. Баъзеҳо бар он ақидаанд, ки ба терроризм ва экстремизм танҳо бо усули низомӣ пирӯз шудан имкон дорад. Бо чунин ақида розӣ шудан мумкин нест, зеро ҳалли низомии ин масъала ҳанӯз хеле нокифоя мебошад. Он тамоми омилҳоеро, ки чун қоида боиси пайдоиши терроризм ва экстремизм мегарданд, пурра нест карда наметавонад. Вобаста ба ин, бори дигар мехоҳам таъкид намоям: то он даме, ки бо мақсади кам кардани қашшоқию бенавоӣ, бекорӣ, сатҳи пасти маълумот тадбирҳои муассир ва ҷиддӣ андешида нашаванд, хавфи терроризм ва экстремизм низ аз байн намеравад[4].

Аслан ин ақида ҳақ аст, чунки зиндагии арзандаи инсон ҷавҳари фалсафаи одамияту инсонпарварӣ буда масъалаи муҳими экзистенсиалии ҳайётӣ инсон ва сулҳу осоиштагии байни миллату халқҳои ҷаҳонро ташкил медиҳад. Дар ин масъала ҷанобӣ оӣ Эмомалӣ Раҳмон мислӣ Махатма Гандӣ, Мартин Лютер Кинг худро ҳамчун гуманистӣ сатҳи ҷаҳони нишон дода масъалаи тақдири ояндаи

инсон ва инкишофи озоиштаи онро бо далелҳои муътамад нишон додааст.

Мубориза бо ифротгароӣ терроризм вазифаи як давлату ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон нест, балки вазифаи ҷомеа ва шахси худшиносӣ миллатпарвар мебошад. Агар азми қавии нест кардани ин зухуроти номатлубро дошта бошем, бояд дар атрофи сиёсати созандаи Ҷаноби олии муттаҳидшуда дастаҷамъона бо равияҳои ифротӣ террористӣ мубориза барем. Воқеаҳои охири Тоҷикистон нишон доданд одамсуратонӣ иблис табиат то ҳол дар байнӣ мо вучуд доранд ва мақсадҳои нопоки худро меҷаҳанд бо роҳи амалҳои террористӣ амалӣ намоянд. Хоинии Ҳоҷӣ Ҳалим бо гуруҳи ҳаммаслақонаш азми нотинҷ кардани ҷомеаро дошта бо ҳамин мақсад дар даст яроқ гирифта якҷанд шаҳрвандони озоишта одамони дар муҳофизати бехатарии ҷомеа буда, яъне полисҳоро ба ҳолати расонида меҷаҳанд амалҳои террористии худро дар тамоми Тоҷикистон роҳандозӣ намоянд. Аммо якдилию ваҳдати мо ҳушёрӣ зиҷақӣ мақомотҳои қудрати сади роҳи онҳоро гирифта онҳоро безарар гардониданд.

Пешвои миллат, Президенти кишвар дар маърузааш дар мавзӯи «Муқовимат бо терроризм ва ифротгароии ҳушунатомез» қайд карданд, ки «Дар зарфи солҳои охир зиёда аз 100 мамлақати дунё ҳадафи амалҳои харобкоронаи террористон қарор гирифта, бар асари ҳамлаҳои террористӣ садҳо ҳазор нафар аҳолии озоишта ба ҳалокат расидаанд ва миллионҳо нафар макону манзили зисташонро тарк

кардаанд. Зарари ба иқтисодиёти кишварҳо расонидашуда садҳо миллиард долларро ташкил медиҳад».

Ин суҳанони пурмухтаво дар мавриде гуфта шуда буданд, ки давлатҳои як вақтҳо орому рушдбанда оғуштаи хун буда, қисми зиёди аҳолии ин кишварҳо гуреза шуда сарсонӣ саргардон буданд. Давлати исломӣ ҳамчун қувваи аҳриманӣ дасти дарозу харобкор дошта таъсири бади худро ба давлати орому рушдбанда Тоҷикистони азиз низ расониданд. Пайравони зархариди онҳо дар шоҳроҳи Душанбе – Кӯлоб дар минтақаи файзбору фарҳангии Данғара саёҳони бегӯноҳ ва меҳмонҳои азизи моро мавриди ҳуҷум қарор дода чаҳор нафари онҳоро ба ҳалокат расониданд. Ин амали онҳо бечавоб наместонад ва ҳатман ташкилкунандагони ин амали нангин назди қонун ва миллати тоҷик ҷавоб хоҳанд дод. Тоҷикистон ин давлати ибтидоӣ солҳои 90 – ум нест, ки худро ва шаҳрвандонашро ҳимоя карда натавонад. Тоҷикистон дар ҳолати рушди устовори иҷтимоӣ сиёсӣ ва иқтисодӣ буда ба ҳама хатарҳои ҷаҳонӣ муосир махсусан ифротгароӣ терроризм ҷавоби сазовор дода метавонад.

Ҷомеаи навини мо ҷомеаи таҳамулпазир аст, аммо ин амали нангине, ки шаҳрвандонӣ гумроҳи мо, зархаридони бо ном «давлати исломӣ» анҷом додан нафрати тамоми кишрҳои ҷомеаро ба вучуд овард ва хурду калон ин амали нангинро маҳкум намуданд. Мақсади гуруҳи ифротӣ террористии «давлати исломӣ» вайрон кардани вазъияти орому осудаи давлат ва ҳалалдор кардани мувозинати хуби ҳаёти ҷомеа мебошад. Аммо тири онҳо ҳама вақт хок меҳурад, чунки дар ин ҳолатҳо ҷомеаи мо атрофии сиёсати давлат ва махсусан сиёсати

бунёдкоронаи Пешвои миллат, Президенти кишвар Эмомалӣ Раҳмон муттаҳид шуда дар якҷояги зиддӣ ин хатарҳо мубориза мебарем.

Дар филми машҳури Лаҳистони «Дуохон» (Знахарь) қаҳрамони яке аз нақшҳо вобаста ба инсон як фикри олдараҷаро ибраз менамояд, ки «аз ҳайёти одам муққадастар чизе нест». Чаҳор нафар сайёҳоне, ки қурбони ин амалӣ нангин гаштанд барои наздикон ва хешону табор азиз буданд. Онҳо барои амали гаштани орзуҳои худ талош мекарданд, аммо хоинони миллати тоҷик зархаридони бо ном «давлати исломӣ» одамсурати ҳайвонтабиат ин одамони бегуноҳро аз ҳама чизи азизашон аз ҳайёт маҳрум намуданд. Қойгоҳи онҳо ман боварӣ дорам ҳатман дар хотири миллати фарҳанги тоҷик ҳатман бо ҳарфҳои зарҳалин навишта мешаванд. Хоинон ва зархаридони «давлати исломӣ», ки ин амали нангинро иҷро карданд чояшон дузах ва ба нафрати абадии миллат хоҳанд гирифта шуд.

Аламовараш дар он аст, ки ин хоинон ва зархаридони бо ном «давлати исломӣ» амалҳои нагини худро аз қабиле одамкуши бо динӣ муқаддасӣ ислом сафед менамоянд ва дар ин радиф номи динӣ исломро назди ҷомеаи ҷаҳонӣ паст зада ин дини поку муқаддасро ҳамчун дини қатлу куштор муаррифӣ менамояд. Аз пушти амалҳои ифротгароёну террористони бо ном «давлати исломӣ» мусулмонони бегуноҳ дар тамоми ҷаҳон азияти равонию ҷисмонӣ кашида сари худро боло бардошта наметавонанд.

Аммо мо бовари дорем, ки умри мавҷудияти бо ном «давлати исломӣ» хеле кам мондааст ва ин қувваи аҳриманӣ ҳатман аз сахнаи таърих бе ному нишон нобуд хоҳад шуд, чунки он бадие, ки ин Иблис

нисбати инсония кардааст пеши тамоми насли инсоният нобахшиданист. Дар ҳақиқат ин 2 рӯзи охир барои давлат ва миллати тоҷик хеле сангин гӯзаштанд, чунки одамони бегӯноҳ кушта шуданд ва чи тавре, ки медонем миллати мо миллати дарошност. Ман фикр мекунам, ки дар ин рӯзҳо мо бояд аз як домон сар бароварда атрофии сиёсати бунёдкоронаи Пешвои миллат, Президенти кишвар Эмомалӣ Раҳмон муттаҳид шуда, бар зидди ин қувваи аҳримани истодагарӣ намуда, ҳар чи тавонем ба вазоратҳои қудрати рӯҳан ва ҷисман ёри расонем.

Дар хулоса қайд карданам, ки авҷи ифротгароӣ терроризми байналмилалӣ дар охири асри XX ва ибтидои асри XXI ва равона шудани он бар зидди ҷомеа Ғарб исботи гуфтаҳои боло шуда метавонанд. Инкишофи экстремизм ва терроризми динӣ аз он шаҳодат медиҳад, шаҳрвандони Тоҷикистон дар атрофи Президенти кишвар Ҷаноби Оли Эмомалӣ Раҳмон ва сиёсати созандаи ӯ муттаҳид шуда ба зидди ин падидаи иҷтимоии номатлуб мубориза барем. Аъзоёни ҷараёнҳои экстремистӣ ва террористӣ ҷомеаҳои дунявӣ ва муосирро барои доштани озодии фикр, насохтани давлати сохтораш динӣ эътироф кардани озодии вичдон, ҳурмату эҳтиром кардани қонунҳои байналмилалӣ, тарғиб кардани сохтори иқтисодӣ ва сиёсии хос ба онҳо гунаҳгор медонанд ва кушиш харҷ дода истодаанд, ки ин арзишҳои болои инсониро бо арзишҳои бо ном динию ифротӣ иваз намоянд. Меҳроҳам маърузаамро бо як нуқта аз пайёми Ҷаноби олии ба маҷлиси намояндагон, ки соли 2002 ироа шудааст ба анҷом расонам. Ҳарчанд ки аз фурӯпошии давлати абарқудрати шӯравӣ зиёда аз даҳ

сол гузаштааст, вале тақсимбандии геополитикии ҷаҳон ба охир нарасида, баръакс марзбандиҳои минтақавӣ ва иқтисодию сиёсӣ вусъати нав гирифта истодаанд. Талашҳои кишварҳои мухталиф барои соҳиб шудан ба бозорҳои ҷаҳонӣ, ашёи хом, захираҳои сӯзишворию гидроэнергетикӣ ва умуман сарватҳои табиӣ суръати бесобиқа гирифта, дар ҳамин замина дар минтақаҳои гуногуни олам ҷангу низоъҳои қавмию мазҳабӣ доман паҳн карда истодаанд. Бешубҳа дар ин ҳолат мо бояд хушёрӣ ва зиракии сиёсиро аз даст надода манфиатҳои иҷтимоӣ, иқтисодӣ ва сиёсии ватанамон Тоҷикистонро ҳимоя намоем.

АДАБИЁТ

1. Эмомалӣ Раҳмон. Имоми Аъзам: рузгор, осор ва афкор.- Душанбе, 2009-С.22.
2. Паёми Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон Эмомалӣ Раҳмон ба Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон. <http://www.prezident.tj/node/6694>
3. Маҳмадиев Н.Д. Социальные корни религиозного экстремизма в Таджикистане: Душанбе, 2013.- С.79.
4. Паёми Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон Эмомалӣ Раҳмон ба Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон. <http://www.prezident.tj>

Маълумот дар бораи муаллиф: Н.Д. Маҳмадизода – доктори илмҳои фалсафа, профессори кафедраи онтология ва назарияи маърифати Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. Телефон 93.932.59.42. E-mail: nozim2985@gmail.com

